

HEEMKUNDIGE KRING

“Norbert de Vrijter” Lille vzw

België – Belgique
P.B.
2275 Lille
BC 6717

Driemaandelijks contactblad

Vierentwintigste jaargang nr. 94/3,
November 2006

Afgiftekantoor: 2275 Lille

Verantwoordelijke uitgever:
Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” vzw
p.a. Rosette Dillen, Moereind 22, 2275 Lille
Bankrek.: 979-0878854-39

In dit nummer

- ❖ Een publieke verkoop in de Lilse “Pastoreye” (1812)
- ❖ Rechtzetting artikel “De Croon”
- ❖ De kroonkurk
- ❖ Jaaruitstap naar Oudenaarde: verslag
- ❖ Verslag lezing Rik Torfs
- ❖ Cursus Paleografie/Chronologie
- ❖ Namiddaguitstap naar Turnhout
- ❖ Diversen

Activiteiten

- ❖ **Dinsdag 7 november:** cursus Paleografie/Chronologie
- ❖ **Dinsdag 14 november:** cursus Paleografie/Chronologie
- ❖ **Zaterdag 18 november:** namiddaguitstap Torens in Turnhout
- ❖ **Dinsdag 28 november:** cursus Paleografie/Chronologie

Bestuur

Voorzitter	: Rosette Dillen, Moereind 22, Wechelderzande. 03/312.49.03.
Ondervoorzitter	: Walter Driesen, Ter Varentstraat 28, 2640 Mortsel. 03/8884412.
Secretaris	: Louis Bertels, Valvekenstraat 20, Lille. 014/88.39.09
Penningmeester	: Jos Willems, Heiend 7, Lille. 014/88.02.66.
Bibliothecaris	: Vic Van Duppen, Middelveld 27, Gierle. 014/55.51.57.
Bestuursleden	: Wim Peeters, Kloosterstraat 26, Gierle. 014/55.33.55. Jules Van Olmen, Vlimmersebaan 58, Wechelderzande. 03/312.07.80. Jos Geysen, Zagerijstraat 35, Lille. 014/88.10.79. Alex Vercammen, Boskapelstraat 98, Lille. 014/882375

Vragen over onze werking? Contacteer ons !

E-mailadres: louis.bertels@skynet.be

Informatie Heemkundige Kring

De Heemkundige Kring "Norbert de Vrijter" vzw is op 1 maart 1983 opgericht en heeft tot doel zich toe te leggen op het bewaren, bestuderen, verzamelen, bekendmaken en het doen waarderen van het heem, de oudheidkunde, de geschiedenis en de volkskunde van de deelgemeenten Gierle, Lille, Poederlee en Wechelderzande.

Het lidgeld bedraagt **13 euro** per jaar. Hiervoor ontvangt u de 4 contactbladen en het jaarboek waarvoor u in het begin van het werkjaar intekent.

U bent ook steeds welkom in ons heemhuis "De Vrijter", Rechtestraat 7, 2275 Lille.

Elke 3de dinsdag van de maand staan de deuren open van 19.30u tot 22u. Wij helpen u graag verder. In juli en augustus is het heemhuis gesloten.

De uitgever heeft er naar gestreefd auteursrechten op de illustraties te regelen volgens wettelijke bepalingen. Diegene die meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich alsnog tot de uitgever te wenden.

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook mits vermelding van de naam van de auteur en de jaargang van de Heemkundige Kring "Norbert de Vrijter".

JAARPROGRAMMA 2006

Zaterdag 18 november: namiddaguitstap Torens in Turnhout.

Dinsdag 07 november: cursus: Interpretatie archiefteksten

Dinsdag 14 november: cursus: Interpretatie archiefteksten.

Dinsdag 28 november: cursus: Interpretatie archiefteksten.

Een Publieke Verkoop in de Lilse “Pastoreye” (1812)

Bij het snuisteren in ons archief viel mijn oog op een blad met als titel: “Publieke Verkoop Van Schoone Meubelen en Effecten op de Pastoreye tot Lille”. Halfweg de bladzijde kreeg je de Franse versie “Vente Publique De Beaux Meubles et Effets à la Cure de Lille” gedateerd op 1812, dus volop in de Franse periode.

Het gaat over een boedelverkoop na het overlijden van pastoor Willibrordus Petrus Janssens, geboren op 28/08/1751 en aangesteld tot pastoor van Lille vanaf 24 augustus 1780. Hij volgde er pastoor Laurentius Goris op die slechts negen maanden pastoor van Lille was nl. vanaf 07/09/1779 tot 31/05/1780.

In het wijdingsregister van het bisdom Antwerpen staat W.P. Janssens vermeld op 16 december 1773, moment dat hij de tonsuur en de lagere wijdingen ontving. Er is sprake van “litterae dimissoriales” wat kan vertaald worden als vrijbrieven om de wijding van het subdiakonaat te krijgen in een ander bisdom. We vinden hem weer op 25 januari 1775. Hij krijgt dan weer vrijbrieven om de wijding tot priester elders te laten toedienen. Als seminarist was men verbonden aan een bisdom. Toch gebeurde het geregeld dat men in een ander bisdom de wijding liet gebeuren. Temeer daar de parochies ten oosten van Herentals zoals Oevel, Geel, Tongerlo ... tot het bisdom 's Hertogenbosch behoorden.

In Lille komt W.P. Janssens aan als jong priester, negenentwintig jaar oud en hij zal er zijn ganse leven pastoor blijven, tweeëndertig jaar lang, tot hij er in 1812 overleed.

Misschien is het wel interessant hem te situeren in de tijd en de politieke gebeurtenissen van die periode. Pastoor Janssens maakt hier in Lille vooral kennis met de gevolgen van het Franse bewind voor een parochie.

In 1790 kondigde de volksvertegenwoordiging de beruchte Constitution civile du clergé af, de wet op de burgerlijke inrichting van de Kerk waardoor de Kerk geheel aan de staat onderworpen werd. De Constitution behelsde een nieuwe indeling in bisdommen, die samenvielen met de bestuursdepartementen. Bisschoppen en pastoors werden staatsambtenaren, zij zouden gekozen worden door het volk en gesalarieerd door de staat. Van alle geestelijken werd dan ook een eed van trouw aan de Constitution geëist. Pastoor Janssens weigerde deze eed te zweren (zoals vele priesters in onze streek) alhoewel er onder de lagere geestelijkheid grote verwarring en verdeeldheid heersten. Het katholiek onderwijs werd toevertrouwd aan de staat, de christelijke jaartelling werd vervangen door de republikeinse en een week van tien dagen verdreef de zondag uit het leven van alledag. Het burgerlijk huwelijk met de mogelijkheid tot echtscheiding moest het christelijk sacrament verdringen. De constitutionele Kerk werd niet gespaard. Het gebruik van kerkgebouwen of gebouwen in dienst van kerkelijke doeleinden werden ontnomen en geconfisqueerd.

De parochiekerk van Lille werd gesloten op 4 oktober 1797 en voor pastoor Janssens was het oppassen geblazen, vermits hij de eed van trouw weigerde af te leggen. De mis en andere godsdienstige evenementen werden gehouden in de schuur van afspanning “De Croon”, gelegen in het centrum (huidige appartementsgebouw naast dr. Baeyens), terwijl de boeren de wacht hielden.

In 1798 werden de kerkmeubelen verkocht aan de jonge kerkmeester J.B.Baeyens. De klokken werden vanaf 1799 opgeëist (ze zouden omgesmolten worden om de regering aan oorlogsmateriaal te helpen). Ze werden door de Lillenaren uit de toren gehaald en verstoep in de grond. Het gebouw werd voor de volgende vijf jaar gesloten.

Ook de Lilse pastorij werd op 5 maart 1801 verkocht maar pastoor Janssens mocht het goed niet kopen, vermits hij geen eed had afgelegd aan het Franse bewind en dus niet erkend was, zodoende kon hij geen wettelijke eigendom verwerven. Hij gaf daarom opnieuw aan de jonge kerkmeester J.B.Baeyens de opdracht de pastorij te kopen. Onmiddellijk daarop verkocht hij die verder aan Charles Sebastiaan Janssens, broer van de pastoor, voor 260 gulden.

Na het concordaat dat Napoleon sloot met paus Pius VII (1801) werd de katholieke eredienst overal in ere hersteld. In 1802 werd de kerk opnieuw geopend en in 1805 werd ze door Napoleon teruggegeven. De pastoors werden nu ook door de staat betaald. Dit blijde nieuws kwam er nog tijdens de periode van W. P. Janssens, in 1812 sterft hij.

In 1818, na het overlijden van de pastoor besluit de gemeente de pastorie over te kopen van de broer van pastoor Janssens. In Lille was er intussen een andere pastoor nl. Petrus Selderslaghs. De aankoop werd beschreven bij notaris Vissers te Turnhout op 14 april 1821. Het gaat wel degelijk over de pastorie gebouwd in 1666, die op de plaats stond van het huidige zwembad. In de gemeenteraadzitting van 1891 werd beslist een nieuwe pastorie te bouwen, tegen de Kerkstraat en de steen van de oude pastorie te hergebruiken. De oude pastorie was volledig bouwvallig.

Wat betekende pastoor Janssens voor Lille anno 1780-1812?

Hij loodste de Lilse kerk doorheen de woelige Franse jaren.

Hij slaagde erin van het aartsbisdom Mechelen (sinds 1802 was Lille opgenomen in het aartsbisdom Mechelen vermits door een concordaat het bisdom Antwerpen werd afgeschaft, waartoe Lille behoorde vanaf 1559. Voordien hoorde het bij het bisdom Kamerijk. In december 1961 wordt het bisdom Antwerpen heropgericht en komen de Kempische parochies opnieuw bij Antwerpen) de toelating te krijgen tot het inrichten van een volle aflaat op het feest van St.-Antonius abt en op het feest van St.-Petrus en Paulus (29 juni), feest van de parochie. Een volle aflaat kunnen verdienen werd beschouwd als een grote gunst voor de gelovigen, vermits het meestal gekoppeld was aan het leveren van “zware inspanningen” zoals negen opeenvolgende eerste vrijdagen van de maand biechten en communiceren.

Wat betekende een volle aflaat?

Door het volbrengen van een “boete” kreeg je de genade waardoor de volledige kwijtschelding van schulden t.o.v. God een feit werd. De christenen geloofden in een resterende schuld, die na het biechten en de vergeving van fouten toch nog zou overblijven en die na de dood moest uitgeboet worden in het “vagevuur”, dat letterlijk als een vuur werd geïnterpreteerd naar de “Divinia Comedia” van Dante. De volle aflaat schold deze schuld volledig kwijt. Meestal sprokelden de gelovigen aflaten bij elkaar, uitgedrukt in dagen en maanden door het opzeggen van korte gebeden “schiegbebeden” bij het uitoefenen van hun dagelijkse bezigheden in huis en op het veld. Op gedachtenisprentjes, uitgereikt bij een begrafenis (in latere periode) stonden zulke korte gebedjes onderaan afgedrukt met het aantal dagen te verdienen “aflaat” op de “schuld”.

Vermits in Lille op twee momenten in het jaar een volle aflaat kon verdiend worden, betekende dit een ware volksloop naar de parochiekerk op deze dagen. De angst om na de dood nog jarenlang in helse pijnen te moeten lijden schrok iedereen, rijk en arm af. De rijken uit die dagen konden ook wel letterlijk de hemel kopen. Onder het pontificaat van de renaissancepaus Leo X werd het mogelijk een volle aflaat te kopen, want Leo X had veel geld nodig en hij schreef een aflaat uit om de miljoenen op te brengen die de bouw van zijn pauskerk, de Sint-Pietersbasiliek in Rome, moesten voeden. In 1520 tekende diezelfde Leo X de excommunicatiebrief voor de Duitse monnik Maarten Luther, die hij nauwelijks kende, maar die het gewaagd had deze praktijken aan te klagen. Het protestantisme was geboren. Het hele systeem van aflaten vergaren blijft tot een eind in de 20ste eeuw bestaan en ligt eveneens aan de basis van de misintenties voor overledenen, die tot vandaag gebeuren. Door het laten opdragen van een eucharistie, zou de overledene sneller de overgang naar de gelukzaligheid kunnen maken. De grootste liefde voor een overleden persoon bestond er dus in geregeld “missen te laten lezen voor zijn zielenheil”. Geld doet de hemel opengaan! De financieel minder gegoede bad de pannen van het dak om zo aflaten te vergaren. Pastoor Janssens zal deze praktijk zeker gestimuleerd hebben.

Toen pastoor Janssens in 1812 stierf, heeft men op maandag 27 – 28 – 29 juli een boedelverkoop ingericht, waar zijn spullen aan de meestbiedende werden verkocht. Dat de pastoor in die dagen een luxueuzer leven leidde dan de meesten van zijn parochianen kunnen we afleiden aan het soort meubels en huisgerei dat hij in zijn bezit had.

Slaapvertrekken:

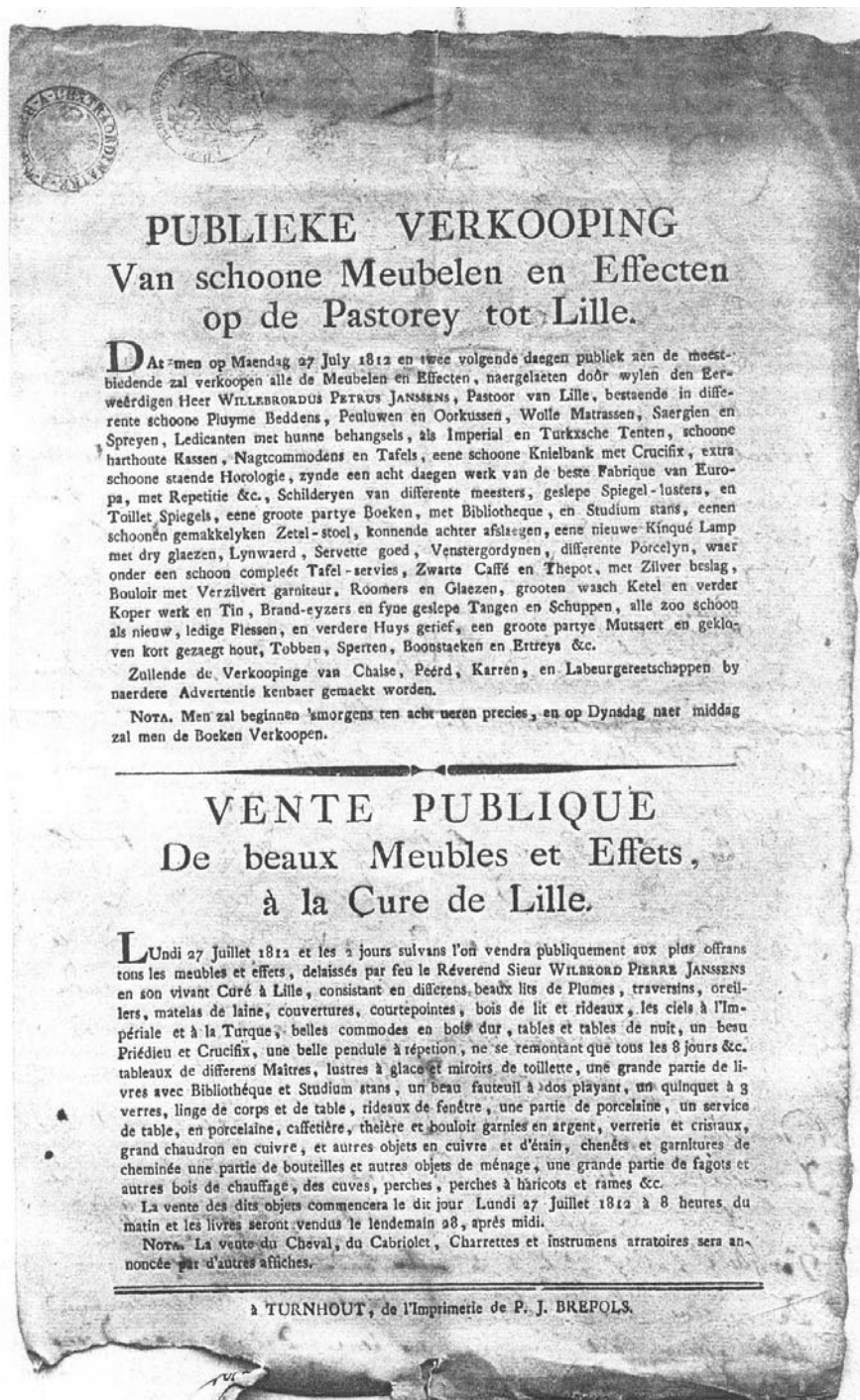
“Differente schoone pluyme Beddens, Peluwen en Oorkussens,”

“Wolle Matrassen, Saergien (dekens) en Spreyen”

“Ledicanten met hunne behangsels als Imperial en Turkxsche Tenten (hemelbedden)

“schoone harthoute Kassen” (kasten in hardhout o.a. eikenhouten kasten)

“Nagtcommodes en Tafels”

PUBLIEKE VERKOOPING
Van schoone Meubelen en Effecten
op de Pastorey tot Lille.

Dat men op Maendag 27 July 1812 en twee volgende daegen publiek aan de meestbiedende zal verkoopen alle de Meubelen en Effecten, naergelaten doór wylen den Eerwèrdigen Heer WILLEBRORDUS PETRUS JANSSENS, Pastoor van Lille, bestaende in differente schoone Pluyme Beddens, Peluwen en Oorkussen, Wolle Matrassen, Saergien en Spreyen, Ledicanten met hunne behangsels, als Imperial en Turkxsche Tenten, schoone harthoute Kassen, Nagtcommodes en Tafels, eene schoone Kniebank met Crucifix, extra schoone staende Horologie, zynde een acht daegen werk van de beste Fabrique van Europa, met Repetitie &c., Schilderyen van differente meesters, geslepe Spiegel-lusters, en Toilet Spiegels, eene groote partye Boeken, met Bibliotheque, en Studium stans, eenen schoonèn gemakkeliken Zetel-stoel, konnende achter afslagen, eene nieuwe-Kinqué Lamp met dry glaezen, Lynwaerd, Servette goed, Venstergordynen, differente Porcelyn, waar onder een schoon compleet Tafel-servies, Zwarte Caffé en Thepot, met Zilver beslag, Bouloit met Verzilvert garniteur, Roomers en Glaezen, grooten wasch Ketel en verder Koper werk en Tin, Brand-eyzers en fyne geslepe Tangen en Schuppen, alle zoo schoon als nieuw, ledige Flessen, en verdere Huys gerief, een groote partye Mussaert en gekloven kort gezaegt hout, Tobben, Sperten, Boonstaeken en Brteys &c.

Zullende de Verkoopinge van Chaise, Peérd, Karren, en Labeurgereetschappen by naerdere Advertentie kenbaer gemaakt worden.

NOTA. Men zal beginnen smorgens ten acht uren precies, en op Dynsdag naer middag zal men de Boeken Verkoopen.

VENTE PUBLIQUE
De beaux Meubles et Effets,
à la Cure de Lille.

Lundi 27 Juillet 1812 et les 2 jours suivans l'on vendra publiquement aux plus offrans tons les meubles et effets, delaisés par feu le Réverend Sieur WILBRORD PIERRE JANSSENS en son vivant Curé à Lille, consistant en differens beaux lits de Plumes, traversins, oreillers, matelas de laine, couvertures, courtépointes, bois de lit et rideaux, les ciels à l'Impériale et à la Turque, belles commodes en bois dur, tables et tables de nuit, un beau Priédieu et Crucifix, une belle pendule à répétion, ne se remontant que tous les 8 jours &c. tableaux de differens Maîtres, lustres à glace et miroirs de toilette, une grande partie de livres avec Bibliotheque et Studium stans, un beau fauteuil à dos playant, un quinquet à 3 verres, linge de corps et de table, rideaux de fenètre, une partie de porcelaine, un service de table, en porcelaine, caffetière, theière et bouloit garnies en argent, verrerie et cristaux, grand chaudron en cuivre, et autres objets en cuivre et d'étain, chenets et garnitures de cheminée une partie de bouteilles et autres objets de ménage, une grande partie de fagots et autres bois de chauffage, des cuves, perches, perches à haricots et rames &c.

La vente des dits objets commencera le dit jour Lundi 27 Juillet 1812 à 8 heures du matin et les livres seront vendus le lendemain 28, après midi.

NOTA. La vente du Cheval, du Cabriolet, Charrettes et instrumens aratoires sera annoncée par d'autres affiches.

à TURNHOUT, de l'Imprimerie de P. J. BREPOLS.

Ander meubilair en voorwerpen uit de woonkamer:

“Knielbank met Crucifix”

“extra schoone staende Horlogie, zijnde een acht daegen werk van de beste Fabrique van Europa met Repetitie”

“Schilderyen van differente meesters”

“geslepe Spiegel-lusters en Toillet Spiegels”

“eene grote partye Boeken met Bibliotheque en Studium stans” (schrijftafel)

“eenen schoonen gemakkelyken Zetel-stoel, konnende achter afslaegen” vertaald in het Frans door “un beau fauteuil à dos playant” (een zetel met verstelbare rug)

“eene nieuwe Kinqué Lamp met dry glaezen” (= een petroleumlamp met drie lampglazen)

Allerlei (kastinhouden):

“Lynwaerd en Servette goed” (Lijnwaad en tafellinnen)

“Venstergordynen”

“Differente Porcelyn, waeronder een schoon compleet Tafel-servies”

“Zwarte Caffé en Thepot met Zilveren beslag”

“Bouiloir met Verzilverd garniteur” (bouilloire= waterketel)

“Roomers en Glaezen”

Achterkeuken, wasplaats en berghok:

“grooten wasch Ketel, Koper werk en Tin”

“Brand-eyzers”

“Fijn geslepe Tangen en Schuppen, alle zo schoon als nieuw”

“ledige Flessen en verdere Huys gerief”

“grote partye Mutsaert (= takkenbos) en gekloven kort gezaegt hout”

“Tobben” (vaten en kuipen)

“Sperren” (staken)

“Boonstaeken en Ertrys” (rijs= tak)

Er volgde nog een verkoop van “een Peerd, Chaise (=sjees), Karren en Laburgereedschappen” (werkgereedschap). Ook zou er nog een boekenverkoop volgen op de “Dyndsag naer middag”.

We besluiten uit deze lijst voorwerpen:

- 1) dat de pastoor goed gemeubeld was en zelfs een zekere mate van luxegoederen bezat zoals schilderijen, boeken, serviezen, zetels...
- 2) dat hij een tuin of akker bewerkte of liet bewerken: paard, werkgereedschap enz.
- 3) dat alles een lang leven leidde, een tweede of derde keer gebruikt werd tot een partij lege flessen, boonstaken en erwtenrijzen toe.
- 4) dat de voorwerpen uit goede kwaliteit vervaardigd waren, zodat slijtage niet te vlug optrad. Daarom het vermelden van “harthoute kassen” – “een nieuwe lamp” – “alles zo schoon als nieuw”

Frans was de officiële taal, daarom de tweetaligheid van de annonce.

Rosette Dillen

Gebruikte bronnen :

Aerts, J., Willems J., *Lille, het Croatendorp*, Gemeentelijke Sportraad 1981

Helwig, W.L., *De Katholieke Kerk in de loop der eeuwen*, De Toorts Haarlem

Kathedraalarchief Antwerpen.

Rechtzetting artikel "Laatste restanten van de brouwerij "De Croon" kregen opnieuw licht"

In het vorige contactblad nr. 93 van augustus zijn de tekeningen over het bovenvermelde artikel niet volledig en onduidelijk afgedrukt.

Daarom hernemen we pagina 9 (met tekeningen) terug als verduidelijking.

*situatieplan waterput
van brouwerij 'De Croon'*

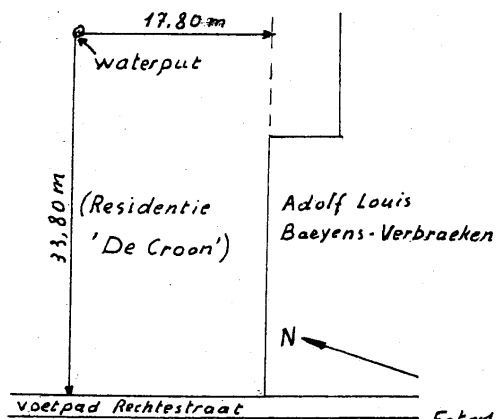

Foto 1

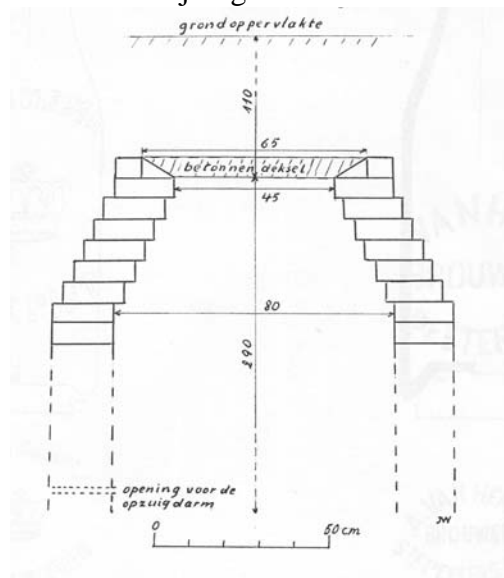

Foto 2

De beugelfles met reliëf

Foto 3

De beugelfles gegraveerd

Jos Willems

Foto 1: Situatieplan waterput van de brouwerij "De Croon".

Foto 2: Doorsnede van de waterput van de brouwerij "De Croon".

Foto 3: Doorsnede van de twee groene flesjes met hun aanduidingen.

De kroonkurk

In het vorige contactblad bespraken we de 2 beugelflesjes die we gevonden hadden waar vroeger brouwerij “De Croon” gestaan had. (zie ook correctie hiervoor.)
Deze flesjes werden gebruikt voor het opslaan van bier en ook bruisende dranken.

Het bewaren van de bubbels was lange tijd echter een moeilijk probleem, want het koolzuurgas ontsnapte en de stopsels gaven vaak een vies smaakje.

Dat veranderde in 1892, toen ene William Painter in de Verenigde Staten de kroonkurk uitvond, een goedkope en geniale oplossing. Typisch aan zo’n kroonkurk is dat hij altijd precies 21 tandjes heeft. Juist door die unieke vorm sluit het zo doeltreffend rond de flessenhals. Omdat het stopsel lijkt op een kroontje en het metaal aan de binnenkant bekleed was met kurk, was de naam snel gekozen.

Juist doordat de kroonkurk zo goed sluit, is het openen van het flesje niet zo gemakkelijk. Ge oefenden onder ons kunnen het met de tanden, of met behulp van een bierbak, een deurpost, een tafelblad of tafelbestek.

Maar om pijnlijke letsels en onnodig gemors te voorkomen, doe je er best aan een werktuig te gebruiken. Gelukkig zorgde de uitvinder snel voor een flessenopener, waarmee je in een handomdraai het dopje van de fles wipt. Er zijn inmiddels honderden modellen verkocht, maar ze werken allemaal op dezelfde manier, als een hefboom.

De kroonkurk zelf is in meer dan honderd jaar niet van vorm veranderd.
Pas in 1970 werd het kurklaagje vervangen door plastic. Painters kroonkurkbedrijfje bestaat nog steeds en er rollen per jaar zo’n 50 miljard kroonkurken van de band. Dat maakt de kroonkurk tot een van de belangrijkste wegwerpproducten ooit.

Sinds kort is er een kaper op de kust, want er worden steeds meer drankblikjes en plastic flesjes met schroefdop verkocht. De echte bierdrinkers zullen nog een tijdje verknocht blijven aan de glazen flesjes, en hebben dan ook vaak een flessenopener aan hun sleutelring.

Louis Bertels

Bron: Museum van Oude Technieken Grimbergen.

OPROEP!

Voor onze uitgave over het onderwijs in Poederlee en de ermee gepaard gaande tentoonstelling doen wij een oproep aan onze leden. Wij zoeken namelijk nog :
MERKLAPPEN, U weet wel, die mooie doekjes, meestal in kruisjessteek waar naast bloemen ook het alfabet is geborduurd.

SCHOONSCHRIFT schrijfboekjes, KLASFOTO’s van Poederleese klassen tot 1984.

Hebt U deze nog en wil U ze voor een beperkte periode uitlenen, neem dan contact op met
Walter Driesen 03 8884412 of 0476 342542

Jaaruitstap naar Oudenaarde – 2 september 2006

Stipt om half acht vertrekken we aan de kerk van Lille voor onze jaarlijkse uitstap. Doel dit jaar is Oudenaarde. We worden om half tien verwacht in Tea-Room De Cridts op de Markt. Onze gidsen staan ons reeds op te wachten wanneer we na de koffie bij het stadhuis arriveren.

Het stadhuis vormt ook het eerste reisdoel van de dag. Het is een echte schatkamer. Eerst bezoeken we de tentoonstelling van wandtapijten in de benedenlakenhalle van het stadhuis. De Oudenaardse wandtapijten hadden gedurende meer dan 400 jaar een afzet over de hele wereld. De grootste bloei is er geweest in de 16de eeuw. De tentoonstelling is ondergebracht in een speciaal geklimatiseerde ruimte. Momenteel telt de verzameling 23 weefsels, waarvan er 13 permanent worden tentoongesteld. Het museum biedt een overzicht gaande van de typische ‘verdures’ of groentapijten tot de kleurrijke beeldtapijten met historiserende en bijbelse verhalen.

We brengen ook een bezoek aan de indrukwekkende schepenzaal en komen vervolgens in de Voogdenzaal. Hier bevinden we ons in de échte schatkamer van het stadhuis. Sinds mei 2000 is hier een verzameling Europees edelsmeedwerk van topniveau bijeengebracht. De collectie van Ernest De Boever-Alligoriidès biedt een overzicht van 16de-, 17de- en 18de-eeuws pronk- en gebruiks-zilver.

Op de tweede verdieping van het stadhuis is de stedelijke collectie ondergebracht, een vrij heterogeen geheel met toch enkele topstukken, zoals een schilderij van Brueghel de Fluwelen. De collectie werd grotendeels verworven uit een legaat van baron Liedts in 1907.

Na al die prachtige cultuurhistorische zaken in het stadhuis wordt het stilaan tijd om aan meer prozaïsche dingen te denken: middageten. Hiervoor begeven we ons naar Hotel-brasserie Cesar, eveneens op het marktplein van Oudenaarde.

Na het eten en met enige vertraging (personeelstekort is blijkbaar ook reeds doorgedrongen tot in de horeca...) staat er een korte stadswandeling op het programma in de Pamele-wijk. Hier bezoeken we de Onze-Lieve-Vrouw van Pamelekerk met haar prachtige glasramen uit 1930. Vlakbij de kerk bevindt zich het Zwartzusterklooster. De zusters leefden er volgens de regel van Sint-Augustinus en stonden in voor de ziekenverzorging. Nu doet het gebouw dienst als kleuterschool.

Na de wandeling is de tijd gekomen om het over een totaal andere boeg te gooien: het Centrum Ronde van Vlaanderen, de Ronde vanaf het begin tot nu in al zijn facetten. Het centrum wil meer zijn dan alleen maar een museum over de Ronde. Het is opgevat als een belevingsmuseum. Volgens de brochure moet er ook een “stijlvolle brasserie met een hoog Ronde-gehalte” zijn. We hebben ze gevonden.

De laatste halte wordt het Molenhuis in Eine (een deelgemeente van Oudenaarde) voor een broodmaaltijd, waarna we voldaan huiswaarts keren. Blijkbaar hadden we toch maar juist voldoende eieren naar de clarissen gedragen. De eerste druppels vielen op het moment dat de laatsten van ons op de bus stapten.

Alex Vercammen

Verlag lezing Rik Torfs

We hadden, in samenwerking met de cultuurraad, Rik Torfs weten te strikken voor het houden van een lezing op 15 september in de cafetaria van het W.Z.C. Lindelo.

Het vragen van een mediafiguur houdt altijd een bepaald risico in.

Zo hadden we onder andere geen idee over hoeveel mensen Rik Torfs aan het werk wilden zien. De cafetaria bleek uiteindelijk de perfecte locatie te zijn want iedereen kon er net in. Maar liefst 152 mensen hadden hun avond blijkbaar vrij gehouden om deze hoogleraar in kerkelijk recht aan te horen.

Het is duidelijk dat de professor gewoon is om voor een groot publiek te spreken en dit te bespelen. De lezing had als onderwerp “de toekomst van de Kerk in Vlaanderen”.

In het eerste deel schetste Rik Torfs op zijn typische manier de grondbeginselen van de Kerk als instituut om daarna de evolutie van dit instituut sinds haar ontstaan toe te lichten.

Hierop vervolgde hij met de problemen die de huidige Kerk als instituut heeft en wat de oorzaken zijn. Als je hem mag geloven, staat de Kerk nog voor grote veranderingen!

Na de pauze konden er dan door het publiek vragen afgevuurd worden.

Na een schuchtere start kwamen de vragen dan toch los. Rik Torfs gaf de antwoorden vaak met een kwinkslag en wist het publiek op zijn eigen humoristische manier helemaal in te palmen.

Om 22.00 uur werd de avond afgesloten en ging iedereen, naar mijn mening, met een voldaan gevoel naar huis.

Louis Bertels

CURSUS PALEOGRAFIE / CHRONOLOGIE

Gedurende 3 dinsdagen (telkens om 20u) oefenen we enkele van de basisvaardigheden die een heemkundige nodig heeft: **paleografie** (oud schrift) en **chronologie** (tijdrekenkunde).

1/ Het omzetten (transcriberen) van oud schrift naar een leesbare versie vormt de eerste stap in het begrijpen van een archiefstuk. Onze hedendaagse ogen zullen dan ook moeten wennen aan het schrift van onze voorouders!

2/ Iedereen weet wel dat we nu in het jaar 2006 leven maar dat was vroeger lang niet zo eenvoudig als dat! De chronologie is de wetenschap die de tijdrekening bestudeert. We zullen een korte inleiding geven.

Deze oefenavonden zijn bedoeld voor beginnende geschiedenisliefhebbers en stamboomonderzoekers, zonder enige voorkennis. We willen de drempel zo laag mogelijk houden.

Meebrengen: kladpapier, schrijfgerei en een gezonde dosis interesse.

Wanneer

Dinsdag 07 november om 20.00 uur.

Dinsdag 14 november om 20.00 uur.

Dinsdag 28 november om 20.00 uur.

Waar:

Heemhuis “De Vrijter”

Rechtestraat nr. 7

2275 Lille

Deze cursus is gratis voor leden maar we vragen wel dat iedereen zich voor 6 november op voorhand inschrijft bij Nico Paepen (0497/28.21.69) of bij een van onze bestuursleden. Inschrijven kan ook via e-mail op louis.bertels@skynet.be.

OUDE FILMS

Bij veel mensen moeten er nog oude films ergens in de kast liggen.

Misschien kun je ze zelfs niet meer afspelen.

Wij, als Heemkundige Kring, vragen nu aan onze leden of zij ons deze oude films kunnen bezorgen bij een van onze bestuursleden.

Onze kring kan ze dan digitaal overzetten en het is zelfs mogelijk om aan de geveer een digitale copie te bezorgen. De originele films krijg je uiteraard terug.

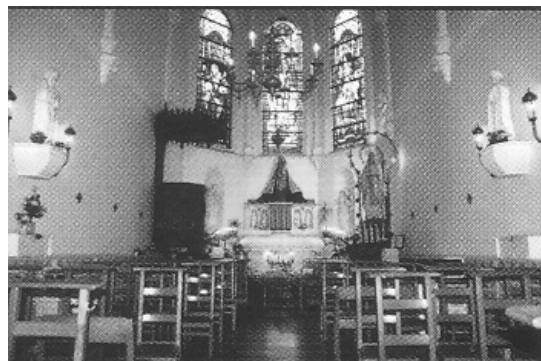
Namiddaguitstap naar Turnhout op zaterdag, 18 november 2006

Zoals reeds aangekondigd in ons vorige contactblad, is het doel van onze volgende namiddaguitstap Turnhout. Speciaal voor onze kring heeft de Turnhoutse Stadsgidsenvereniging een wandeling uitgetekend die ons langs twee kerken en een van die ongekende bidhuizen in het centrum van de stad brengt.

De eerste kerk is uiteraard de Sint-Pieterskerk op de Markt. We bezoeken niet alleen het mooie interieur, maar beklimmen ook de toren en werpen een blik op de ruimte vanwaar de beiaardier de beiaard bespeelt.

De tweede kerk op het programma is de Heilig Hartkerk. Uitzonderlijk mogen we ook de toren van deze kerk beklimmen. Dit maakt deze wandeling dan ook tot een unieke belevenis. Meer nog dan op de toren van de Sint-Pieterskerk kunnen we hier genieten van een prachtig panorama over Turnhout en omgeving.

Tussen het bezoek aan de twee kerken maken we een ommetje langs de Kapel O.L.Vrouw van Bijstand in de Herentalsstraat, een van die onbekende bidhuizen in Turnhout.

Praktisch

- De wandeling begint om 14.00 uur aan “’t Steentje”, het VVV-kantoor op de Markt in Turnhout (naast het Kursaal).
- Zoals steeds verzamelen we aan het Heemhuis om 13.00 uur. Dit geeft ons deze maal de gelegenheid om in alle rust een parkeerplaats te zoeken in Turnhout. Je kan natuurlijk ook rechtstreeks naar Turnhout rijden.
- De uitstap is gratis, er zijn geen bijkomende entreekosten, de kring betaalt de gidsen.

Tot dan!

Alex Vercammen